

Tisleifjorden – revisjon av konsesjonsvilkårene

Vi viser til brev av 14. nov. 2011 fra NVE vedr. revisjon av konsesjonsvilkårene for Tisleifjorden samt befaringsrapport 22. juni 2016. Golsfjellet fiskeforening fikk dessverre ikke deltatt på befaringsreisen. Som grunneierorganisasjon på Buskerudsidan av Tisleifjorden ønsker vi derfor her å komme med vårt syn på behovet for å revidere vilkårene for konsesjonen.

Bakgrunn

Revisjonen gjelder konsesjon av 21.01.49 for regulering av Åbjøravassdraget, konsesjon av 03.06.49 for regulering av Helin, konsesjon av 15.02.57 for regulering av Flyvatn samt konsesjon av 21.08.59 for ytterligere regulering av Tisleifjorden.

Golsfjellet fiskeforening har rettigheter i Tisleifjorden og vil derfor bare uttale seg til revisjon av vilkårene her.

Tisleifjorden (820,57 moh ved HRV) er en stor innsjø med et areal på 13,70 km² i oppdemt tilstand. Regulerings høyden er 11,5 m. Fiskesamfunnet består av ørret, abbor og ørekyte. Det er foretatt en rekke fiskeribiologiske undersøkelser, den seneste i 2010. Det er også foretatt en undersøkelse i 2014 for å undersøke effekten av vinterutsatt settefisk.

Abborbestanden viste en kraftig økning like etter oppdemmingen, men tettheten ved senere undersøkelser har vært liten. Ved siste undersøkelse i 2010 ble det ikke fanget abbor.

Ørretbestanden har vist en svak synkende tendens, mens vekst og kondisjon har blitt noe bedre. Ørreten viser en bedring i vekst ved 3 – 4 års alder, noe som antagelig skyldes at den da får et mer pelagisk levested. Strandsonen er utarmet for bunnlevende næringsdyr etter mange års regulering selv om det fremdeles antas å være en god produksjon av fjørmygg og linsekreps når magasinet er fylt. Det er en god produksjon av krepsdyr i de fri vannmasser (pelagialen). Krepsdyrene domineres av vannlopper (*Daphnia sp.* og *Bythotrephes longimanus*) som kan bety mye som fiskeføde i perioder hvor de opptrer i store tettheter. Vannloppene er småvokste krepsdyr, og dette forklarer hvorfor fisken blir slankere når den blir større.

Tiltak for å redusere negative virkninger av reguleringen

I de eksisterende konsesjoner er det krav til minstevannføring i tilløpene til Tisleifjorden fra Helin og fra Flyvatn, og i utløpselva Tisleia. Det er ønskelig med økt minstevannføring i samtlige. Som vist av FBR vil dette gi lite produksjonstap og bør derfor kunne aksepteres.

Vi vil påpeke at det er viktig med en konstant vintervannføring, både fordi fisken stresses ved raske endringer, og fordi fisken på denne tiden er lite manøvreringsdyktige og lettere vil kunne strande/fryse inne.

Det er også viktig at gyteplasser som er etablert under vannføringen om høsten ikke tørrlegges ved en redusert vintervannføring.

Minstevannføringen ut av Tisleifjorden må slippes også i perioden under oppfylling hvor det ikke går vann over dammen.

Store og raske endringer i sommervannføringen bør likeledes unngås.

Vannføringsendringer bør også sees i sammenheng med etablering av biotoptiltak i elvene og gytebekker.

Et større innslag av hølter som fisken kan benytte seg av som standplasser er viktig for å øke overlevelsen både vinter og sommer. De må anlegges slik at det er enkelt for fisken å trekke fra gruntområdene og ned i de dypere partiene, først mot en djupål som så ender i en større og dypere kulp.

Utløpet av Tisleifjorden er i dag stengt med en dam som hindrer fiskens frie gang mellom fjorden og elva nedstrøms. Den tapte rekrutteringen som følge av dette er kompensert med utsatt fisk.

Dette er et forhold som det bør sees nærmere på da fiskens frie gang med selvreproduserende bestander er et viktig mål i Vannforskriften.

Selv om tilslaget av utsatt fisk er tilfredsstillende, bør det være et naturlig mål å erstatte dette med villprodusert fisk. Etablering av fiskepassasje forbi dammen bør derfor vurderes nærmere.

I reguleringsbestemmelsene for magasinene er det angitt reguleringshøyder gitt av HRV og LRV. Magasinene ble opprinnelig tappet utover vinteren, for så å fylles opp igjen i løpet av våren til HRV som var vannstanden frem til vintertappingen begynte. Da manøvreringsreglementet ble utformet var det lite aktuelt med produksjon av sommerkraft. De senere årene har dette blitt mer vanlig. På 1990 tallet opplevdes sportsfiske som svært godt på Tisleifjorden. Snittvekten for ørret lå typisk rundt +/- 750 gram. Nå i dag oppleves fisket dårligere og snittvekten ser ut til å ha godt en god del ned (3-400 gram). Dette vises også i rapportene etter prøvefisket.

Det er grunn til å tro at dette har sammenheng med endring av tappemønster etter den nye energiloven åpnet opp for eksport av sommerkraft.

Det vært en rekke eksempler på magasiner med lav fyllingsgrad om sommeren.

Lav vannstand er svært negativt for alle brukerne av fjorden og turistbedriftene som holder til på Golsfjellet, og spesielt sommeren 2006, er ett eksempel hvor bruksinteressene og omdømmet ble svært negativt påvirket. For Golsfjellet fiskeforening er Tisleifjorden svært viktig, og av våre vann er det Tisleifjorden som er kjent i sportsfiskemiljøene.

Selv om reguleringene generelt gir lavere produksjon av bunndyr i reguleringssonen, er det en viss produksjon i perioden med vanddekning. I regulerte vann er f.eks. fjærmygg og linsekreps fremdeles av stor betydning. Bortfall av vanddekt areal gir derfor en større konkurranse om næringen med slankere fisk av dårlig kvalitet som resultat. Fisket blir også dårligere, båtbruk vanskeligere, og i et område som her vil også sommerturismen generelt bli skadet ved at området visuelt forringes. Det bør derfor etableres et nytt manøvreringsreglement som i det minste angir hvor mye vann som kan tappes i forhold til HRV sommers tid. Likeledes bør det settes vilkår til at tilrenningen om våren primært skal gå til raskest mulig fylling av magasinet.

Ved fullt magasin får også ørreten mulighet til å beite av insektlivet langs med land.

Vi forutsetter at dagens standardvilkår for å pålegge regulanten tiltak innen naturforvaltning (fiskeutsetting, biotoptiltak, fiskepassasjer, undersøkelser, etc.) blir tatt inn i de nye vilkårene. Dette er fleksible vilkår som gir rom for å utforme tidshensiktsmessige pålegg.

Konklusjon

Som grunneierorganisasjon ber vi om at nye konsesjonsvilkår utformes for å redusere de negative effektene av reguleringen av Tisleifjorden mest mulig.

Spesielt viktig mener vi det er å få på plass et sommermanøvreringsreglement, slik at ikke produksjon av sommerkraft hindrer oppfylling til HRV.

Vi er kjent med at det for Tisleifjorden sin del (i motsetning til Flyvann) ikke har vært noen regel om når fjorden skal tilstrebes å være fylt opp for sommeren. Det bør derfor legges inn i ny konsesjon nå, at tilrenningen om våren primært skal gå til raskest mulig fylling av magasinet.

Det bør også gis mulighet for å pålegge tiltak med fiskepassasjer og biotoptiltak i elver og gytebekker for å få en mest mulig selvreproduserende bestand av fisk i vassdraget.

Vi ser det som en selvfølge at standard vilkår for naturforvaltningstiltak innarbeides i vilkårene.

Med vennlig hilsen

Golsfjellet fiskeforening v/ styret.